

Centar za politike i upravljanje
Centre for Policy and Governance

Trendovi na tržištu rada u Bosni i Hercegovini i regiji 2010 - 2014.

Analizu izradio Centar za politike i upravljanje
juli 2014

Sažetak

U Bosni i Hercegovini je u maju 2014. godine registrovano 707.780 zaposlenih osoba, što je za 3,9% više u odnosu na početak mandatnog perioda u oktobru 2010. godine. U Federaciji BiH je prosječna zaposlenost u prvom kvartalu 2014. godine veća za 3,4% u odnosu na prvi kvartal 2010. godine, te je u maju 2014. registrovano 443.155 zaposlenih osoba, što predstavlja najveći broj zaposlenih u cijelom analiziranom periodu i rast od 4% u odnosu na prosjek iz oktobra 2010. U Republici Srpskoj je u 2013. prosječno registrovano 238.640 zaposlenih osoba, što je za 2,4% manje u odnosu na prosjek iz 2010. godine (podaci za 2014 nisu dostupni). U Srbiji je u 2013. registrovani broj zaposlenih niži za 4,5% u odnosu na 2010, Hrvatska bilježi pad broja zaposlenih od 5,9%, dok je Crna Gora imala rast broja zaposlenih za 6%.

Prema posljednjim anketnim istraživanjima, stopa zaposlenosti je u 2013. godini u Crnoj Gori ostala na istom nivou kao u 2010. godini. Makedonija je registrirala za isti period veću stopu zaposlenosti za 0,3%, dok su ostale zemlje bilježile smanjenje stope zaposlenosti. Bosna i Hercegovina bilježi pad od 0,9% (FBiH 0,1%, a RS 1,9%), dok je u Srbiji pad iznosio 0,2%, a u Hrvatskoj cijelih 2%.

Podaci registrovanog broja nezaposlenih u Bosni i Hercegovini u periodu 2010 – 2013. pokazuju rast stope nezaposlenosti za 1,8% (FBiH 1,9%, a RS 1,5%). Od zemalja u regiji, u Srbiji je zabilježen veći rast stope nezaposlenosti sa 2,5%, dok je u Hrvatskoj stopa nezaposlenosti porasla za 0,2%. Crna Gora je stopu nezaposlenosti, prema zvaničnim podacima, smanjila za 0,7%, dok je Makedonija zabilježila imponzantan pad stope od 12,1%.

Na osnovu posljednjih anketnih istraživanja od 2010. do 2013, nezaposlenost u Bosni i Hercegovini je rasla za 0,2% (u FBiH pad nezaposlenosti od 1,5%, a u RS rast od 3,3%), dok je Srbija imala rast nezaposlenosti od 2,9%, a Hrvatska 4%. Crna Gora je stopu nezaposlenosti smanjila za 0,2%, a Makedonija za 3%.

Prosječne plate su u svim zemljama u regionu rastle. U Bosni i Hercegovini je prosječna plata u periodu 2010 – 2013. porasla za 3,6% (u FBiH rast od 3,7%, a u RS pad od 1,2%). Srbija je zabilježila rekordan rast prosječne plate od 28,6%. U Hrvatskoj je rast iznosio 3,2%, u Makedoniji 2,8%, dok je u Crnoj Gori plata uprkos rastu u 2011. i 2012. godini, u 2013. bila na istim nivou kao u 2010. godini.¹

Uvod

Analiza se sastoji od uporednog prikaza BiH i zemalja u regiji po indeksima registrirane i anketne zaposlenosti, registrirane i anketne nezaposlenosti, te podacima o visini prosječnih primanja. Regionalni prikaz daje uvid u napredak BiH u odnosu na susjede – Hrvatsku, kao najmlađu članicu, te Srbiju, Makedoniju i Crnu Goru kao kandidatkinje za ulazak u Evropsku uniju, istovremeno omogućavajući da se odredi pozicija Bosne i Hercegovine u regiji. Registrirane podatke treba uzeti s većom rezervom s obzirom na to da je u zemljama regije, a posebno u BiH, upitna korelacija između zaista nezaposlenih i registrirano nezaposlenih osoba, što zbog nivoa sive ekonomije, što zbog prakse registracije nezaposlenih na zavodima za zapošljavanje i uvezanosti registriranih na biroima sa zdravstvenom zaštitom.

Prateći generalne ekonomske trendove u regiji, ovi podaci također ukazuju da BiH prati kretanja većine država regije. Makedonija bilježi najveći pozitivni pomak prema većini kriterija, slijedi Crna Gora, a Srbija, Hrvatska i BiH imaju slične trendove, iako različitog intenziteta. Postoji također i bitna razlika između preformansi dva entiteta, gdje FBiH bilježi pozitivnije rezultate od RS-a.

Zaposlenost

Registrirana zaposlenost

Službeni podaci o broju nezaposlenih osoba u Bosni i Hercegovini u mandatnom periodu 2010 -2014. pokazuju da se stopa nezaposlenosti, ali i udio zaposlene radne snage konstantno smanjivao. Iako je povećan prosječni broj zaposlenih kao i stopa zaposlenosti u 2011, udio zaposlenih u uvećanoj radnoj snazi se smanjio. U 2012. i 2013. godini dolazi do pada broja zaposlenih. Posječan broj zaposlenih u 2013. je manji za 7.127 osoba (pad od 1% u odnosu na 2010). Podaci iz prvog kvartala 2014. godine pokazuju trend povećanja broja zaposlenih osoba, kada je registrovano 696.950 zaposlenih osoba, što je za 1,5% više u odnosu na prosjek iz 2010, dok je u maju 2014. registrovano 707.780 zaposlenih osoba,

1 Opis termina navedenih u analizi:

1. **Stopa zaposlenosti** obuhvata sve osobe starije od 15 godina koje su tokom referentnog perioda imale zasnovan radni odnos sa poslodavcem. Izračunava se kao odnos broja zaposlenih (prema 5.a ili 5.b) i radno sposobnog stanovništva;
2. **Stopa nezaposlenosti** obuhvata sve osobe starije od 15 godina koje su tokom referentnog razdoblja bile bez posla, tokom tog razdoblja bile u svakom trenutku na raspolaganju za posao, te tražile posao. Izračunava se kao odnos broja nezaposlenih (prema 6.a ili 6.b) i radne snage;
3. **Radno sposobno stanovništvo** obuhvata sve osobe koje imaju 15 i više godina podijeljene u dvije glavne kategorije: radnu snagu (ekonomski aktivno) i ekonomski neaktivno stanovništvo;
4. **Radnu snagu** ili aktivno stanovništvo čine zaposlene i nezaposlene osobe;
5. **Zaposlene osobe** su osobe koje imaju 15 i više godina i koje su:
 - a) **prema registriranim podacima** imale zasnovan radni odnos, radile volonterski ili su obavljale pripravnički staž, bez obzira na vrstu radnog odnosa i dužinu radnog vremena,
 - b) **prema anketnim podacima** radile najmanje jedan sat za platu ili naknadu, bez obzira na njihov formalni status ili nisu radile, a imale su posao na koji će se vratiti;
6. **Nezaposlene osobe** su osobe koje imaju 15 i više godina i koje:
 - a) **prema registriranim podacima** su registrirane na birou za nezaposlene,
 - b) **prema anketnim podacima** nisu obavljale nikakvu aktivnost za platu ili naknadu, aktivno tražile posao ili su našle posao i u skoroj budućnosti će početi raditi ili bi mogle početi raditi ako im bude ponuđen posao.

što predstavlja rast od 3,9% u odnosu na registrovane 681.322 zaposlene osobe u oktobru 2010. godine.

Federacija Bosne i Hercegovine bilježi rast broja zaposlenih osoba u 2011. godini, nakon čega broj zaposlenih i statistike imaju silaznu putanju, te je u 2013. godini broj zaposlenih osoba manji za 3.836 u odnosu na 2010. godinu (pad od 0,9% u odnosu na 2010). Ipak, FBiH bilježi pozitivan trend rasta zaposlenosti u prvom kvartalu 2014.– sa prosječno 423.556 zaposlenih u prvom kvartalu 2010. godine, zaposlenost je porasla na 437.972 osobe u prvom kvartalu 2014. godine (rast od 3,4%). U posljednjem kvartalu 2010. godine, u momentu početka trenutnog mandatnog perioda, zaposlenost u FBiH je iznosila prosječno 425.704 osobe, a u istom periodu 2013. godine 437.000 osoba (rast zaposlenosti za 2,7%). Od početka mandata (oktobar 2010) do trenutka objavljivanja ovog dokumenta, broj zaposlenih u FBiH se prema posljednjim poznatim brojkama (maj 2014) povećao za 16.938 osoba, što predstavlja rast od 4%.

Republika Srpska bilježi konstantan pad broja zaposlenih do 2012. godine, dok se u 2013. godini prosječan broj zaposlenih povećava u

odnosu na prethodnu godinu, ali je istovremeno manji za 5.813 osoba u odnosu na 2010. godinu (pad od 2,4% u odnosu na 2010). (Tabela 1)

Kada se pogledaju podaci iz regiona, vidi se da su Srbija i Hrvatska u istom periodu također zabilježile pad broja zaposlenih. U Srbiji je od 2010. do 2013. smanjen prosječan broj zaposlenih za 80.611 osoba (pad od 4,5%), dok je u Hrvatskoj broj zaposlenih manji za 84.029 osoba (pad od 5,9%). Crna Gora je u istom periodu bilježila povećanje broja zaposlenih. U Crnoj Gori su u 2013. godine zabilježena 9.732 radna mjesta više nego u 2010. godini (rast od 6%), a stopa zaposlenosti od 2010. godine do 2013. godine porasla je za 3,1%. (Tabela 2)

Anketna zaposlenost

Prema posljednjim anketama o radnoj snazi, broj zaposlenih u Bosni i Hercegovini je pao u 2011. i 2012. godini, dok se u 2013. ponovo počeo povećavati, ali je stopa zaposlenosti opadala u cijelom periodu 2010 – 2013. godina, a broj zaposlenih osoba prema anketnim istraživanjima tržišta rada u 2013. je manji u odnosu na 2010. godinu za 21.000 (pad od 2,5%).

Tabela 1. ZAPOSLENOST U BiH

Godina	BiH			FBiH			RS		
	Br. zaposlenih	%RS*	Stopa	Br. zaposlenih	%RS*	Stopa	Br. zaposlenih	%RS**	Stopa
2010.	686.526	57%	26,4%	438.949	54,9%	26,7%	244.453	62,7%	27,1%
2011.	↑ 693.537	↓ 56,70%	↑ 27,1%	↑ 440.747	↓ 54,5%	↑ 27,4%	↓ 238.956	↓ 61,4%	↓ 26,6%
2012.	↓ 688.167	↓ 55,90%	↓ 26,8%	↓ 437.331	↓ 53,7%	↓ 26,8%	↓ 238.178	↓ 60,9%	↑ 27,0%
2013.	↓ 679.399	↓ 55,20%	↓ 26,2%	↓ 435.113	↓ 52,8%	↓ 26,3%	↑ 238.640	↑ 61,2%	↓ 26,8%
2014.	↑ 696.950*	↑ 55,60%	-	↑ 443.155*	↓ 52,7%	-	-	-	-

Izvori: Agencija za statistiku BiH, Federalni zavod za statistiku, Republički zavod za statistiku RS. (*maj 2014)

%RS** : Udio zaposlenih u ukupnoj radnoj snazi; Stopa: Udio zaposlenih u ukupnom broju radno sposobnog stanovništva.

Tabela 2. ZAPOSLENOST U REGIONU

Godina	Srbija			Hrvatska			Crna Gora		
	Br. zaposlenih	%RS*	Stopa	Br. zaposlenih	%RS*	Stopa	Br. zaposlenih	%RS*	Stopa
2010.	1.795.775	70,7%	28,4%	1.432.454	82,6%	38,2%	161.742	83,5%	31,1%
2011.	↓ 1.746.138	↓ 69,9%	↓ 27,7%	↓ 1.411.238	↓ 82,2%	↓ 37,4%	↑ 163.082	↑ 84,1%	↑ 32,5%
2012.	↓ 1.727.048	↓ 69,4%	↓ 27,5%	↓ 1.395.116	↓ 81,1%	↓ 36,8%	↑ 166.531	↑ 84,7%	↑ 33,2%
2013.	↓ 1.715.164	↓ 68,9%	↑ 28,0%	↓ 1.348.425	↑ 82,4%	-	↑ 171.474	↓ 84,2%	↑ 34,2%
2014.	↓ 1.698.500	↓ 68,2%	-	-	-	-	-	-	-

Federacija BiH je prema anketama bilježila pad broja zaposlenih u 2011. i 2012. godini, ali je u 2013. godini prema anketama broj zaposlenih ponovo porastao i u odnosu na 2010. godinu bio veći za 1.000 osoba (rast od 0,2%). Republika Srpska prema podacima iz anketnih istraživanja bilježi konstantan pad broja zaposlenih, a prosječan broj zaposlenih osoba u 2013. godini je manji za 21.000 u odnosu na 2010. godinu (pad od 6,4%). (Tabela 3)

Anketna istraživanja u Srbiji pokazala su pad zaposlenih osoba u 2011. i 2012. godini, dok se u 2013. broj zaposlenih ponovo povećava, ali je manji u odnosu na 2010. godinu za 85.526 (pad od 3,6%). Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske je u 2011. i 2012. godini zabilježio pad broja zaposlenih osoba u svojim anketnim istraživanjima. U 2012. godini broj zaposlenih je manji za 95.000 (pad od 6,2% u odnosu na 2010). Anketna istraživanja u Makedoniji su bilježila konstantan rast broja

zaposlenih, pa je 2013. godine zabilježen rast od 40.983 zaposlene osobe (rast od 6,4% u odnosu na 2010). Crna Gora je prema anketnim istraživanjima MONSTAT-a u 2011. godini zabilježila pad broja zaposlenih osoba, ali je u 2012. i 2013. godini broj zaposlenih ponovo rastao. Ipak, broj zaposlenih osoba u 2013. godini je manji za 7.500 (pad od 3,6% u odnosu na 2010). (Tabela 4)

Nezaposlenost

Registrirana nezaposlenost

Broj nezaposlenih u Bosni i Hercegovini se u mandatnom periodu 2010 – 2014. godina konstantno povećavao. Prosječan broj nezaposlenih osoba u 2013. godini je veći za 38.660 (rast od 7,5% u odnosu na 2010), a stopa nezaposlenosti se uvećala za 1,8%.

Tabela 3. ZAPOSLENOST U BiH

Godina	BiH			FBiH			RS		
	Br. zaposlenih	%RS	Stopa	Br. zaposlenih	%RS	Stopa	Br. zaposlenih	%RS	Stopa
2010.	843.000	72,8%	32,5%	500.000	70,9%	30,4%	329.000	76,3%	36,5%
2011.	↓ 816.000	↓ 72,4%	↓ 31,9%	↓ 480.000	↓ 70,8%	↓ 29,8%	↓ 324.000	↓ 75,3%	↓ 36,1%
2012.	↓ 814.000	↓ 72,0%	↓ 31,7%	↑ 490.000	↓ 70,7%	↑ 30,0%	↓ 311.000	↓ 74,4%	↓ 35,3%
2013.	↑ 822.000	↑ 72,6%	↓ 31,6%	↑ 501.000	↑ 72,4%	↑ 30,3%	↓ 308.000	↓ 73,0%	↓ 34,6%

Izvori: Agencija za statistiku BiH, Federalni zavod za statistiku, Republički zavod za statistiku RS.
%RS*: Udio zaposlenih u ukupnoj radnoj snazi; Stopa: Udio zaposlenih u ukupnom broju radno sposobnog stanovništva.

Tabela 4. ZAPOSLENOST U REGIONU

Godina	Srbija			Hrvatska		
	Br. zaposlenih	%RS	Stopa	Br. zaposlenih	%RS	Stopa
2010.	2,3962.44	80,8%	37,9%	1,541.000	88,2%	41,1%
2011.	↓ 2,253.209	↓ 77,0%	↓ 35,8%	↓ 1,492.000	↓ 86,5%	↓ 39,5%
2012.	↓ 2,228.343	↓ 76,1%	↓ 35,5%	↓ 1,446.000	↓ 84,2%	↓ 38,1%
2013.	↑ 2,310.718	↑ 77,9%	↑ 37,7%	-	-	-

Godina	Makedonija			Crna Gora		
	Br. zaposlenih	%RS	Stopa	Br. zaposlenih	%RS	Stopa
2010.	637.855	68,0%	38,7%	209.400	80,3%	40,3%
2011.	↑ 645.085	↑ 68,6%	↑ 38,9%	↓ 196.000	80,3%	↓ 39,1%
2012.	↑ 650.554	↑ 69,0%	↑ 39,0%	↑ 201.000	80,3%	↑ 40,1%
2013.	↑ 678.838	↑ 71,0%	-	↑ 201.900	↑ 80,5%	↑ 40,3%

Izvori: Republički zavod za statistiku R. Srbije, Državni zavod za statistiku R. Hrvatske, Državni zavod za statistiku R. Makedonije, Zavod za statistiku Crne Gore.
%RS*: Udio zaposlenih u ukupnoj radnoj snazi; Stopa: Udio zaposlenih u ukupnom broju radno sposobnog stanovništva.

Federacija Bosne i Hercegovine je u konstantnom rastu nezaposlenosti u 2013. godini zabilježila 28.192 nezaposlene osobe više nego u 2010. godini (rast od 7,8%), dok je stopa nezaposlenosti porasla za 1,9%. Konstantan trend rasta broja nezaposlenih osoba u Republici Srpskoj je do 2013. godine na evidenciji za nezaposlene rezultirao sa 5.947 većom brojkom od iste u 2010. godini (rast od 4,1%), dok je stopa nezaposlenosti porasla za 1,5%. (Tabela 5)

U Srbiji je od 2010. do 2013. godine konstantnim povećanjem broja evidentiranih nezaposlenih osoba zabilježen rast stope nezaposlenosti za 1,8%, ukupno 30.735 osoba (rast od 4,1% u odnosu na 2010). Hrvatska je trend povećanja broja nezaposlenih osoba od 2010. zaustavila u 2013. godini, kada se broj

nezaposlenih osoba smanjuje, uprkos smanjenju broja zaposlenih osoba, pa je u 2013. godini broj nezaposlenih manji za 15.150 (pad od 5% u odnosu na 2010), ali je radna snaga u 2013. godini manja u prosjeku za 99.179 osoba (pad od 5,7% u odnosu na 2010), dok je stopa nezaposlenosti povećana za 0,2%. Makedonija, s druge strane, bilježi konstantan pad broja evidentiranih nezaposlenih osoba, pa je prosječan broj nezaposlenih iz 2013. godine manji za 109.917 (pad od 33,2% u odnosu na 2010), a stopa nezaposlenosti se smanjila za 6,8%. Trend smanjenja broja nezaposlenih u 2011. i 2012. godini imala je i Crna Gora, ali je u 2013. broj nezaposlenih osoba ponovo rastao i premašio prosjek iz 2010. za 326 nezaposlenih (rast od 1% u odnosu na 2010). Ipak, stopa nezaposlenosti je manja za 0,7%. (Tabela 6)

Tabela 5. NEZAPOSLENOST U BiH

Godina	BiH			FBiH			RS		
	Br. nezaposlenih	Stopa	%RSS*	Br. nezaposlenih	Stopa	%RSS*	Br. nezaposlenih	Stopa	%RSS**
2010.	516.983	43,0%	19,90%	360.512	45,1%	21,9%	145.343	37,3%	16,1%
2011.	↑ 529.690	↑ 43,3%	↑ 20,70%	↑ 367.515	↑ 45,5%	↑ 22,8%	↑ 150.344	↑ 38,6%	16,7%
2012.	↑ 543.177	↑ 44,1%	↑ 21,20%	↑ 377.707	↑ 46,3%	↑ 23,1%	↑ 153.225	↑ 39,1%	17,4%
2013.	↑ 552.494	↑ 44,8%	↑ 21,30%	↑ 388.704	↑ 47,2%	↑ 23,5%	↑ 151.290	↓ 38,8%	17,0%
2014.	↓ 544.847*	↓ 44,4%	-	↑ 386.810*	↑ 47,3%	-	↓ 145.779*	-	-

Izvori: Agencija za statistiku BiH, Federalni zavod za statistiku, Republički zavod za statistiku RS, JU Zavod za zapošljavanje RS.
(* maj 2014)

%RSS**: Udio nezaposlenih u ukupnom broju radno sposobnog stanovništva; Stopa: Udio nezaposlenih u ukupnoj radnoj snazi.

Tabela 6. NEZAPOSLENOST U REGIONU

Godina	Srbija			Hrvatska		
	Br. nezaposlenih	Stopa	%RSS	Br. nezaposlenih	Stopa	%RSS
2010.	744.139	29,3%	11,8%	302.425	17,4%	8,1%
2011.	↑ 752.838	↑ 30,1%	↑ 12,0%	↑ 305.333	↑ 17,8%	8,1%
2012.	↑ 761.834	↑ 30,6%	↑ 12,1%	↑ 324.324	↑ 18,9%	↑ 8,5%
2013.	↑ 774.874	↑ 31,1%	↑ 12,7%	↓ 287.275	↓ 17,6%	-
2014.	↑ 791.169	↑ 31,8%	-	-	-	-

Godina	Makedonija			Crna Gora		
	Br. nezaposlenih	Stopa	%RSS	Br. nezaposlenih	Stopa	%RSS
2010.	331.259	35,3%	20,1%	31.864	16,5%	6,1%
2011.	↓ 306.102	↓ 32,6%	↓ 18,5%	↓ 30.875	↓ 15,9%	↑ 6,2%
2012.	↓ 260.853	↓ 27,7%	↓ 15,6%	↓ 30.188	↓ 15,3%	↓ 6,0%
2013.	↓ 221.342	↓ 23,2%	↓ 13,3%	↑ 32.190	↑ 15,8%	↑ 6,4%
2014.	-	-	-	-	-	-

Izvori: Republički zavod za statistiku R. Srbije, Državni zavod za statistiku R. Hrvatske, Državni zavod za statistiku R. Makedonije, Zavod za statistiku Crne Gore, Agencija za zapošljavanje R. Makedonije.

%RSS*: Udio nezaposlenih u ukupnom broju radno sposobnog stanovništva; Stopa: Udio nezaposlenih u ukupnoj radnoj snazi.

Anketna nezaposlenost

Anketna istraživanja u Bosni i Hercegovini pokazuju drugačije brojke od zvaničnih podataka, od kojih su najočiglednije razlike u broju nezaposlenih osoba i stopi nezaposlenosti, ali su i trendovi u rastu broja nezaposlenih drugačiji. Dok se po službenim brojkama broj nezaposlenih konstantno povećava, anketna istraživanja tržišta rada pokazuju oscilacije u prosječnom broju nezaposlenih, ali i manji broj nezaposlenih osoba u 2013. u odnosu na 2010. godinu i 0,2% veću stopu nezaposlenosti.

U Federaciji BiH primjetne su oscilacije u prosječnoj godišnjoj nezaposlenosti, nasuprot zvaničnim statistikama. Prema anketnim istraživanjima, u svakoj godini mandatnog perioda broj nezaposlenih je manji nego u 2010. godini, a stopa nezaposlenosti u 2013. je za 1% manja nego u 2010. godini. U Republici Srpskoj

je broj nezaposlenih osoba i prema anketnim istraživanjima konstantno rastao, te je u 2013. godini veći za 12.000 (rast od 11,8% u odnosu na 2010), a stopa nezaposlenosti je veća za 3,3%. (Tabela 7)

U Srbiji se nezaposlenost prema anketnim istraživanjima nije konstantno povećavala, iako tako govore službene brojke. Prema anketama, u 2013. godini zaustavljen je trend rasta broja nezaposlenih, ali je razlika u broju nezaposlenih u 2010. i 2013. od 87.397 osoba (rast od 15,4% u odnosu na 2010) drastično veća nego u službenim brojkama. Ipak, Srbija sa stopom nezaposlenosti od 22,1% zauzima treću poziciju u regionu. Broj nezaposlenih osoba u Hrvatskoj prema anketnim istraživanjima je također uvećan u periodu 2010 - 2012. godina za prosječnih 66.000 osoba (rast od 32% u odnosu na 2010), pri čemu je stopa zaposlenosti veća za 4%. I pored velikog rasta nezaposlenosti,

Tabela 7. NEZAPOSLENOST U BiH

Godina	BiH			FBiH			RS		
	Br. nezaposlenih	Stopa	%RSS	Br. nezaposlenih	Stopa	%RSS	Br. nezaposlenih	Stopa	%RSS
2010.	315.000	27,2%	12,10%	205.000	29,1%	12,5%	102.000	23,7%	11,3%
2011.	↓ 311.000	↑ 27,6%	12,10%	↓ 198.000	↑ 29,2%	↓ 12,3%	↑ 105.000	↑ 24,4%	↑ 11,7%
2012.	↑ 317.000	↑ 28,0%	↑ 12,40%	↑ 203.000	↑ 29,3%	↑ 12,4%	↑ 107.000	↑ 25,6%	↑ 12,1%
2013.	↓ 311.000	↓ 27,4%	↓ 12,00%	↓ 191.000	↓ 27,6%	↓ 11,5%	↑ 114.000	↑ 27,0%	↑ 12,8%

Izvori: Agencija za statistiku BiH, Federalni zavod za statistiku, Republički zavod za statistiku RS.
%RSS*: Udio nezaposlenih u ukupnom broju radno sposobnog stanovništva; Stopa: Udio nezaposlenih u ukupnoj radnoj snazi.

Tabela 8. NEZAPOSLENOST U REGIONU

Godina	Srbija			Hrvatska		
	Br. nezaposlenih	Stopa	%RSS	Br. nezaposlenih	Stopa	%RSS
2010.	568.723	19,2%	9,0%	206.000	11,8%	5,5%
2011.	↑ 671.143	↑ 23,0%	↑ 10,7%	↑ 232.000	↑ 13,5%	↑ 6,1%
2012.	↑ 701.138	↑ 23,9%	↑ 11,2%	↑ 272.000	↑ 15,8%	↑ 7,2%
2013.	↓ 656.120	↓ 22,1%	↓ 10,7%	-	-	-

Godina	Makedonija			Crna Gora		
	Br. nezaposlenih	Stopa	%RSS	Br. nezaposlenih	Stopa	%RSS
2010.	300.439	32,0%	18,2%	51.300	19,7%	9,9%
2011.	↓ 294.963	↓ 31,4%	↓ 17,8%	↓ 48.100	19,7%	↓ 9,6%
2012.	↓ 292.502	↓ 31,0%	↓ 17,5%	↑ 49.400	19,7%	↑ 9,9%
2013.	↓ 277.219	↓ 29,0%	-	↓ 48.900	↓ 19,5%	↓ 9,8%

Izvori: Republički zavod za statistiku R. Srbije, Državni zavod za statistiku R. Hrvatske, Državni zavod za statistiku R. Makedonije, Zavod za statistiku Crne Gore.
%RSS*: Udio nezaposlenih u ukupnom broju radno sposobnog stanovništva; Stopa: Udio nezaposlenih u ukupnoj radnoj snazi.

Hrvatska zadržava najmanju stopu nezaposlenosti u regionu – 15,8%. U Makedoniji su ankete bilježile konstantan pad broja nezaposlenih osoba, i razliku prosjeka nezaposlenih u 2010. i 2013. od 23.220 (pad od 7,7% u odnosu na 2010), što je mnogo skromnija brojka od one koju pokazuju zvanični podaci. Uprkos dobrim rezultatima u posljednje četiri godine, anketna stopa nezaposlenosti u Makedoniji je ostala najviša u regionu sa 29% nezaposlenih osoba koje čine radnu snagu. Prosječna godišnja nezaposlenost u Crnoj Gori je prema anketnim istraživanjima imala silaznu putanju od 2010. godine, te je do 2013. godine bila manja za 2.400 (-4,7% u odnosu na 2010), čime je anketna stopa nezaposlenosti u Crnoj Gori spuštena za 0,2% i iznosi 19,5%, što je druga najmanja stopa nezaposlenosti u regionu. (Tabela 8)

Prosječne plate

Prosječne plate na nivou Bosne i Hercegovine bile su u konstantnom porastu od 2010. do 2014. godine, tako su neto plate 2013. godine u odnosu na 2010. bile više za 3,6%. Prosječna plata u Bosni i Hercegovini je treća najviša prosječna plata u regionu sa prosjekom od 418,1€ u periodu 2010 - 2014. godina. Federacija BiH ima isti trend rasta prosječne godišnje plate. U 2013. godini prosječna plata u FBiH je za 3,7% veća u odnosu na prosječnu platu u 2010. godini i za period 2010 - 2014 iznosi 421€. U Republici Srpskoj je trend rasta prosječne plate zaposlenih zaustavljen u 2013. godini, kada je prosječna plata bila manja za 1,2% u odnosu na prethodnu, ali i za 3,1% veća u odnosu na 2010. godinu. Prvi kvartal 2014. godine pokazuje ponovni trend rasta prosječne plate, koja za period 2010 – 2014. iznosi 412,1€. (Tabela 9.)

Tabela 9. TABELA PROSJEČNIH PLATA U BiH

Godina	BiH			FBiH			RS		
	BAM	EUR	Indeks rasta	BAM	EUR	Indeks rasta	BAM	EUR	Indeks rasta
2010.	798,0	407,6		804,0	410,6		784,0	400,4	
2011.	↑ 816,0	↑ 416,8	↑ 102,3	↑ 819,0	↑ 418,3	↑ 101,9	↑ 809,0	413,2	↑ 103,2
2012.	↑ 826,0	↑ 421,9	↑ 101,2	↑ 830,0	↑ 423,9	↑ 101,3	↑ 818,0	417,8	↑ 101,1
2013.	↑ 827,0	↑ 422,4	↑ 100,1	↑ 835,0	↑ 426,5	↑ 100,6	↓ 808,0	↓ 412,7	↓ 98,8
2014.	↓ 826,0	↓ 421,9	-	↓ 834,0	↓ 425,9	-	↑ 816,0	↑ 416,8	-

EUR*: 1€ = 1,958KM

Tabela 10. TABELA PROSJEČNIH NETO PLATA ZEMALJA U REGIONU

Godina	Srbija			Hrvatska		
	RSD	EUR*	Indeks rasta	HRK	EUR*	Indeks rasta
2010.	34.159	325,3		5.343	723,7	
2011.	↑ 37.976	↑ 365,2	↑ 111,2	↑ 5.441	↑ 721,1	↑ 101,8
2012.	↑ 41.377	↑ 369,4	↑ 109,0	↑ 5.478	↑ 725,3	↑ 100,7
2013.	↑ 43.932	↑ 385,4	↑ 106,2	↑ 5.515	↓ 723,6	↑ 100,7
2014.	↓ 41.825	↓ 366,9	-	-	-	-

Godina	Makedonija			Crna Gora	
	MKD	EUR*	Indeks rasta	EUR	Indeks rasta
2010.	20.553	331,4		479	
2011.	↑ 20.848	↑ 340,8	↑ 101,4	↑ 484	↑ 101,0
2012.	↑ 20.903	↑ 335,3	↑ 100,3	↑ 487	↑ 100,6
2013.	↑ 21.135	↑ 344,5	↑ 101,1	↓ 479	↓ 98,4
2014.	-	-	-	-	-

EUR*: Prema prosječnoj vrijednosti valute za kalendarsku godinu. Izvor: www.xe.com

U regionu su prosječne neto plate također imale uzlaznu putanju, pri čemu je Srbija zabilježila najveća povećanja prosječnih plata u 2013. godini, koje su bile veće za 28,6% u odnosu na 2010. godinu. Prosječna plata u Srbiji za period 2010 – 2014. iznosi 362,4€ i zauzima četvrtu poziciju u regionu. Prva pozicija u regionu po prosječnim platama pripada Hrvatskoj, koja u periodu 2010 – 2013. iznosi 723,4 €. Prosječna plata u 2013. godini je veća za 3,2% od prosječne plate u 2010. Makedonija je u 2013. godini imala prosječnu platu za 2,8% veću nego u 2010. godini, a prosječna plata za period 2010 – 2013. iznosi 338€, što je i najmanji iznos prosječne plate u regionu. Zaposleni Crnogorci su za period 2010 – 2013. primili u prosjeku 472,3€, što je druga najveća prosječna plata u regionu, ali je nakon rasta od 1,7% u 2011. i 2012. godini, prosječna plata u 2013. godini bila ista kao u 2010. godini. (Tabela 10).

Zaključak

Analiza podataka u Bosni i Hercegovini i regionu vezana za tržište rada u periodu od 2010. do 2014. godine ukazuje na to da su BiH, Hrvatska i Srbija registrirale pad stope zaposlenosti. U BiH je stopa zaposlenosti pala za 0,2%, u Hrvatskoj za 1,4% a u Srbiji za 0,4%. Crna Gora registrirala je rast od 3,1 posto. Anketna istraživanja upućuju na to da je pad u BiH bio 0,9%, s tim da je on u FBiH iznosio svega 0,1%, a u RS 1,9%. Hrvatska bilježi pad za cijelih 2% a Srbija za 0,2%. Makedonija je jedina zemlja koja prema anketnom istraživanju bilježi rast i to od 0,3%, dok je Crna Gora na nepromijenjenoj stopi. Zvanični podaci broja nezaposlenih u Bosni i Hercegovini u periodu 2010 – 2013. pokazuju rast stope nezaposlenosti za 1,8%, dok je u Srbiji zabilježen rast stope nezaposlenih od 2,5%, a u Hrvatskoj od 0,2%. Crna Gora je stopu nezaposlenosti smanjila za 0,7% a Makedonija za 12,1%. Anketna istraživanja međutim pokazuju da je nezaposlenost u Bosni i Hercegovini rasla za 0,2%, i to u FBiH pad od 1,5% a u RS-u rast od 3,3%, dok je Srbija imala rast nezaposlenosti od 2,9% a Hrvatska za 4%. Crna Gora je stopu nezaposlenosti smanjila za 0,2%, a Makedonija za 3%. Prosječne plate su u svim zemljama u regionu rasle. U Bosni i Hercegovini je prosječna plata u periodu 2010-2013 porasla za 3,6% (u FBiH rast od 3,7%, dok je u RS-u zabilježen pad od 1,2%). Srbija je zabilježila rekordan rast prosječne plate od 28,6%. U Hrvatskoj je rast iznosio 3,2% a u Makedoniji 2,8 %, dok je u Crnoj Gori plata, uprkos rastu u 2011. i 2012. godini, u 2013. bila na istom nivou kao u 2010. godini.